

AGENTURA PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
REGIONAL DEVELOPMENT AGENCY OSTRAVA

Problematika ovzduší v koncepčních dokumentech Moravskoslezského kraje

Mgr. Jiří Štěpán

Agentura pro regionální rozvoj, a. s. Ostrava

10. 11. 2011

- 1. Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje na léta 2009-2016**
- 2. Program ke zlepšení kvality ovzduší Moravskoslezského kraje**
- 3. Krajský Program snižování emisí Moravskoslezského kraje**
- 4. Územní energetická koncepce Moravskoslezského kraje**
- 5. Koncepce environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty Moravskoslezského kraje**

Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje na léta 2009 - 2016

Základní rozvojový dokument kraje, zpracovaný jako střednědobý strategický dokument v souladu s podmínkami zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje. Schválen byl v dubnu 2010.

Opatření k řešení stavu ovzduší v kraji

Specifický cíl 4.3 Rozvinout kulturu odpovědnosti a ohleduplnosti k životnímu prostředí.

Realizační projekty (výběr)

- *Podpora realizace Místní agentury 21 v kraji*
- *Zpracování koncepcí EVVO ve velkých městech kraje*
- *Rozvoj environmentálního poradenství v Moravskoslezském kraji*

Specifický cíl 4.7 Podstatně zlepšit kvalitu životního prostředí v centrální průmyslové aglomeraci kraje

Realizační projekty (výběr)

- *Zajištění vyšší alokace finančních prostředků z prostředků SFŽP popř. z prodeje emisních povolenek za účelem realizace projektů, vedoucích k účinnému snížení emisí z velkých zdrojů znečišťování*
- *Informační monitorovací systém průmyslového znečištění v kraji*
- *Účinná kooperace s Polskem za účelem společného postupu při stanovování přísných ekologických podmínek pro provoz velkých podniků ve Slezské pánvi*

Stanovení indikátorů strategie v oblasti ovzduší:

Měrné emise tuhých částic v MSK ($\text{t.rok}^{-1} \cdot \text{km}^{-2}$). Snížení z hodnoty 1,68 (2007) na 1,50 (2016)

Měrné emise oxidů dusíku v MSK ($\text{t.rok}^{-1} \cdot \text{km}^{-2}$). Snížení z hodnoty 5,92 (2007) na 3,15 (2016)

Stav realizace:

Stav realizace strategie je každoročně monitorován (prozatím 2x), v oblasti zlepšování kvality ovzduší nebylo plánovaných výsledků dosaženo.

V současné době probíhá aktualizace dokumentu.

Program ke zlepšení kvality ovzduší Moravskoslezského kraje

Koncepční dokument v oblasti ochrany ovzduší na území Moravskoslezského kraje. Posuzuje výskyt znečištění ovzduší, původ a strukturu znečištění ovzduší a navrhuje opatření ke zlepšení kvality ovzduší na území kraje. Schválen v březnu 2009.

PRIORITA 1 Snížení imisní zátěže suspendovanými částicemi velikostní frakce PM10

Opatření 1.1 Snížení primárních emisí tuhých znečišťujících látek z bodových a plošných zdrojů

- Rozvoj environmentálně příznivé energetické infrastruktury
- Ekologizace konkrétních bodových zdrojů znečišťování ovzduší
- Ekologizace dopravy
- Omezení prašnosti z plošných a liniových zdrojů
- Zvýšení plynulosti silniční dopravy

Program ke zlepšení kvality ovzduší Moravskoslezského kraje

Opatření 1.2 Omezení resuspenzace emitovaných částic jejich odstraněním

- Čištění povrchu komunikací, včetně pořízení nesilniční techniky

Opatření 1.3" Vymístění" zdrojů emisí tuhých znečišťujících látek mimo obydlené oblasti

- Budování silničních obchvatů měst a obcí

Opatření 1.4 Omezování objemu automobilové dopravy

- Omezení automobilové dopravy
- Podpora rozvoje veřejné dopravy (včetně integrované dopravy)

Program ke zlepšení kvality ovzduší Moravskoslezského kraje

PRIORITA 2 Snížení emisí oxidů dusíku

Opatření 2.1 Podpora úspor a efektivnějšího využívání energie včetně některých obnovitelných zdrojů

Zlepšení tepelných izolací veřejných budov a zlepšení regulace vytápění

Omezení ztrát v rozvodech tepla

Podpora "nespalovacích" obnovitelných / alternativních zdrojů energie

Opatření 2.2 Ekologizace zvláště velkých a velkých zdrojů znečišťování ovzduší

PRIORITA 3 Snížení emisí těkavých organických látek

Opatření 3.3 Snižování emisí těkavých organických látek z významných stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší

PRIORITA 4 Snížení emisí oxidu siřičitého

Opatření 4.1 Ekologizace zvláště velkých a velkých zdrojů znečišťování ovzduší

Program ke zlepšení kvality ovzduší Moravskoslezského kraje

Stanovení indikátorů strategie v oblasti ovzduší:

- Počet obyvatel žijících v oblastech se zhoršenou kvalitou ovzduší
- Rozloha oblastí se zhoršenou kvalitou ovzduší (km²)
- Celkové krajské emise tuhých znečišťujících látek (kt/rok)
- Celkové krajské emise oxidů dusíku (kt/rok)
- Celkové krajské emise těkavých organických látek (kt/rok)
- Celkové krajské emise oxidu siřičitého (kt/rok)

Stav realizace:

Program ke zlepšení kvality ovzduší je – ve srovnání s ostatními hodnocenými strategiemi – nejvýznamnějším zdrojem opatření ke zlepšení kvality ovzduší v kraji. Opatření, uvedená v Programu, jsou postupně realizována v termínech, odpovídajících relativně krátké době od nabytí jeho účinnosti. Vzhledem k aktuálnímu stavu kvality ovzduší v kraji však lze konstatovat, že cíle Programu nejsou dostatečně naplňovány.

Krajský Program snižování emisí Moravskoslezského kraje

Primárním cílem Programu bylo dosáhnout k roku 2010 doporučených hodnot emisních stropů pro oxid siřičitý (SO_2), oxidy dusíku (NO_x), těkavé organické látky (VOC) a amoniak (NH_3) stanovených pro MS kraj. Základním cílem bylo dále omezování emisí těch znečišťujících látek (či jejich prekurzorů), u kterých bylo zjištěno překračování imisních limitů. Schváleno v roce 2004.

Termínované úkoly

- Iniciovat zadání podrobné studie o odhadu podílu primárních a sekundárních částic na celkové imisní zátěži kraje
- Iniciovat podrobnou studii o vlivu imisní zátěže suspendovanými částicemi a polycyklickými aromatickými uhlovodíky na zdravotní stav populace v imisně exponovaných lokalitách kraje
- Modernizovat síť imisního monitoringu na území kraje s ohledem na nové imisní limity pro suspendované částice velikostní frakce $\text{PM}_{2.5}$

Krajský Program snižování emisí Moravskoslezského kraje

Průběžné úkoly (výběr)

- Podporovat opatření v oblasti úspor energie
- Podporovat opatření vedoucí k omezení plošné prašnosti (úprava ploch i úklid ploch – zvýšená četnost údržby komunikací)
- Podporovat rozvoj veřejné dopravy ve městech (včetně systémů „park and ride“ a „park and go“), podporovat opatření ke zklidnění dopravy ve městech a opatření ke zvýšení plynulosti dopravy
- Finančně podporovat zkvalitnění vozového parku ve veřejném sektoru (nákup „ekologičtějších“ vozidel, technická opatření u stávajících vozidel)
- Co nejrychleji dokončit infrastrukturní opatření k vyvedení silniční dopravy z hustě osídlených oblastí a ke zvýšení plynulosti pohybu vozidel (dálniční síť, kapacitní komunikace, obchvaty měst a obcí)
- Pokračovat v jednání s polskou stranou o příhraničním znečišťování ovzduší

Krajský Program snižování emisí Moravskoslezského kraje

Stanovení indikátorů strategie v oblasti ovzduší:

- Dosažení množství oxidu siřičitého SO₂ (kt/rok) v MSK na hodnotu 29,7 (2010)
- Dosažení množství oxidů dusíku NO_x (kt/rok) v MSK na hodnotu 33,9 (2010)
- Dosažení množství těkavých organických látek VOC (kt/rok) v MSK na hodnotu 22,7 (2010)
- Dosažení množství amoniaku NH₃ (kt/rok) v MSK na hodnotu 6,0 (2010)

Stav realizace:

Každoročně (naposledy za rok 2009) bylo zpracováno vyhodnocení realizace dokumentu z hlediska dosahování cílových hodnot indikátorů, avšak bez vazby na realizaci plánovaných aktivit.

Územní energetická koncepce Moravskoslezského kraje

Územní energetická koncepce obsahuje cíle a principy řešení energetického hospodářství na úrovni kraje. Vytváří podmínky pro hospodárné nakládání s energií včetně ochrany životního prostředí a šetrného nakládání s přírodními zdroji energie.

Schváleno v roce 2003.

Výběr opatření se vztahem ke zlepšování kvality ovzduší:

Opatření územně plánovací

- *Spalování pevných fosilních paliv upřednostňovat pouze ve velkých stacionárních zdrojích znečišťování, a to za podmínek splnění požadavků zákona č. 86/2002 Sb. o ochraně ovzduší*
- *Při zásobování energií využívat dostupné obnovitelné zdroje energie*

Územní energetická koncepce Moravskoslezského kraje

Opatření k realizaci zvýšení hospodárnosti užití energie

- *Obyvatelstvo: náhrada tuhých fosilních paliv ekologicky vhodnějšími zdroji energie - modernizace zdrojů tepla a regulace vytápění - využití obnovitelných zdrojů energie, zvláště biomasy*
- *Průmysl: modernizace otopných soustav - využití druhotných zdrojů tepla*
- *Občanská vybavenost: modernizace, resp. zvýšení efektivity systému vytápění*

Územní energetická koncepce Moravskoslezského kraje

Stanovení indikátorů strategie v oblasti ovzduší:

- Snížení emisí SO₂ z 24 040 (rok 2001) na 18 380 t/r (r. 2022)
- Snížení emisí NO_x z 17 890 (rok 2001) na 13 950 t/r (r. 2022)
- Snížení emisí těkavých látek z 3 010 (r. 2001) na 2 840 t/r (r. 2022)

Stav realizace:

V roce 2009 bylo zpracováno podrobné zhodnocení realizace Územní energetické koncepce a navržena její aktualizace v roce 2012. Vyhodnocení této koncepce je ve srovnání s ostatními uvedenými prováděno nejdůkladněji, až do úrovně jednotlivých projektů, s detailními doporučeními dalšího postupu.

Koncepce environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty Moravskoslezského kraje

Koncepce EVVO MSK na léta 2011-2016 obsahuje opatření a projekty, jejichž potenciální realizace může mít pozitivní vlivy na ovzduší. Jedná s především o vliv na produkci škodlivin z lokálních topenišť, která jsou obtížně řešitelná právními i ekonomickými nástroji.

Schváleno v roce 2002.

Výběr opatření se vztahem ke zlepšování kvality ovzduší:

Opatření 1.1 Rozšiřování nabídky výukových programů EVVO

Zpracování a distribuce programů EVVO ve školách zaměřených na problematiku ovzduší

Výběr opatření se vztahem ke zlepšování kvality ovzduší:

Opatření 1.2 Podpora školních projektů EVVO

Zpracování školních projektů EVVO tématicky zaměřených na problematiku ovzduší

Opatření 6.1 Podpora EVVO veřejnosti

Informační kampaně zaměřené na veřejnost a problematiku lokálních zdrojů znečištění

Opatření 7.1 Podpora EVVO v obcích

Metodická pomoc a další podpora obcím IV. stupně v oblasti znečištění ovzduší, především z lokálních topenišť

Zpracování koncepcí EVVO ve velkých městech kraje

Koncepce environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty Moravskoslezského kraje

Stanovení indikátorů strategie v oblasti ovzduší:

Vzhledem k pouze zprostředkovanému působení neobsahuje strategie indikátory zaměřené na zlepšení kvality ovzduší.

Stav realizace:

První strategie EVVO Moravskoslezského kraje byla zpracována v roce 2002. Následně byla aktualizována v letech 2004, 2007, poslední aktualizace proběhla v roce 2010. V rámci samotné koncepce i každé její aktualizace byl zpracován Akční plán, který obsahuje nejdůležitější projekty, které mohou být realizovány v nejbližším 2-3 letém období. Akční plány byly v rámci aktualizací vyhodnocovány a aktualizovány.

Z hlediska strategického plánování v oblasti zlepšování kvality ovzduší je kraj připraven

Na realizaci sám nestačí – potřebuje partnery – jak doma, tak za hranicemi (Polsko)

Doporučení – udělat si v koncepcích pořádek, stanovit priority a ty kromě jejich realizace využít pro vyjednávání o tom, jak na ně získat prostředky EU v programovacím období 2014+ .

AGENTURA PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
REGIONAL DEVELOPMENT AGENCY OSTRAVA

Děkuji za pozornost

stepan@arr.cz

